Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 15 **Poznań, dnia 1 sierpnia 1939** **ROK 18**

Wydawca i miejsce wydania: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95 i 48-98

Zastaw rejestrowy na maszynach i aparatach.

Kilkakrotnie informowaliśmy już o postępie prac nad przygotowaniem ustawy o rejestrowym zastawie na maszynach i aparatach. Ustawa ta ukazała się ostatnio w Dzienniku Ustaw Nr. 60 poz. 394.

Przedmiotem rejestrowego zastawu mogą być nowe nieużywane maszyny i aparaty nabywane dla zakładów przemysłowych i rzemieślniczych. Rozporządzenie Min. Przem. i Handlu określi wykaz maszyn, na których będzie mogło być ustanowione rejestrowe prawo zastawu.

Rejestrowe prawo zastawu dotyczyć może pretensji sprzedawcy maszyny lub aparatu z tytułu ceny kupna względnie też pożyczki udzielonej kupującemu na zakup tych maszyn. Stąd też **uprawnionymi** z rejestrowego prawa zastawu mogą być sprzedawca maszyn względnie zainteresowana przez udzielenie pożyczki instytucja kredytowa. Wierzyciel może dokonać cesji swoich uprawnień z tytułu rejestrowego prawa zastawu tylko łącznie z przelewem zabezpieczonej na jego rzecz wierzytelności (art. 7).

Na skutek ustanowienia rejestrowego prawa zastawu wierzycielowi przysługuje prawo do specjalnie ustawą przewidzianej formy zaspokojenia się z objętej prawem zastawu maszyny lub aparatu, dłużnik (obciążony prawem zastawu) jest ograniczony w swobodzie dysponowania przedmiotem prawa zastawu, a szereg jego czynności wobec osób trzecich (np. sprzedaż obciążonej zastawem maszyny) jest wobec wierzyciela bezskutecznych.

Maszyny i aparaty obciążane rejestrowym prawem zastawu **mogą pozostać w posiadaniu dłużnika,** jednakże winny być zaopatrzone na widocznym miejscu napisem stwierdzającym zastaw i podającym jego istotną treść. Wierzyciel (uprawniony z tytułu zastawu) ma prawo domagać się dopuszczenia go do **badania stanu maszyn i aparatów** będących przedmiotem rejestrowego prawa zastawu, jednakże w sposób nienaruszający ciągłości pracy danych maszyn wzgl. przedsiębiorstwa dłużnika.

Podstawą **wniosku o zarejestrowanie** zastawu jest umowa zasadnicza (art. 25), która winna być zawarta na piśmie i zawierać:

1) imiona i nazwiska i zamieszkanie stron,
2) opis przedmiotu zastawu i jego cena nabycia,
3) adres zakładu, dla którego nabyto maszynę,
4) sumę wierzytelności zabezpieczonej zastawu,
5) warunki płatności i okres czasu, na który zawarto umowę co do prawa zastawu,
6) dane, uzasadniające podstawę prawną do ustanowienia prawa zastawu (patrz wyżej — czy maszyna jest nowa wzgl. czy pożyczka dotyczy zakupu maszyn itp.),
7) datę umowy i uwierzytelnione przez notariusza podpisy stron.

Niewykonanie przez dłużnika szeregu ustawowych **wymogów** postępowania z przedmiotem zastawu rejestrowego a w szczególności zbycie, wydzierżawienie lub wynajęcie maszyn i aparatów, zniszczenie ich lub istotne uszkodzenie, wprowadzenie zasadniczych zmian konstrukcyjnych, przeniesienie przedmiotu do innej siedziby bez pisemnej zgody wierzyciela, jak również niedopuszczenie wierzyciela do badania stanu maszyn (p. wyżej), powodują natychmiastową wymagalność wierzytelności a taka czynność prawna nie jest skuteczną wobec wierzyciela. W myśl art. 6 (2) nabywca lub przyjmujący w zastaw ręczny obciążone zastawem rejestrowym maszyny i aparaty i to bez zgody pisemnej wierzyciela, odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z dłużnikiem za należność, dla której ustanowiono prawo zastawu.

Wierzytelność określona w rejestrze ma **pierwszeństwo w zaspokojeniu** z przedmiotu zastawu przed innymi wierzytelnościami (również z art. 796 § 1 pkt. 2 k. p. c.), jak również przed zastawem ręcznym danych maszyn, o ile ten zastaw ręczny nie był ustanowiony przed zastawem rejestrowym. Pierwszeństwo powyższe obejmuje również roszczenia do Zakładu Ubezpieczeń, jeżeli przedmiot zastawu był ubezpieczony, i Zakład Ubezpieczeń nie może wypłacić odszkodowania dłużnikowi bez pisemnej zgody wierzyciela prawa zastawu, jeżeli wierzyciel zawiadomi Zakład o prawie zastawu przed wypłatą odszkodowania.

W stosunku do wierzyciela uzyskującego zaspokojenie z objętych zastawem maszyn nie mają też zastosowania ograniczenia dla egzekucji przewidziane w art. 580 i 581 § 2 ost. zd. k. p. c.

Rejestr prawa zastawu na maszynach i aparatach zakładów przemysłowych i rzemieślniczych jest publiczny, nie można się zasłaniać nieświadomością rejestrowych praw zastawu ujawnionych w rejestrze i jawny, a prowadzi go właściwy dla miejsca położenia zakładu, dla którego nabyto maszyny lub aparaty, Sąd Grodzki.

W zasadzie wpisy do rejestru dokonuje się na podstawie zgłoszeń, zawierających w oryginale lub w uwierzytelnionym odpisie umowę zasadniczą, oraz dokumenty stwierdzające dane ulegające zarejestrowaniu.

Wpis do rejestru obejmuje opis przedmiotu, dane o kupującym i zakładzie, dla którego nabyto maszyny lub aparaty, w którym się one znajdują, rejestrowe prawo zastawu, dane o wierzycielu i wierzytelnościach, ewtl. dalsze postanowienia umowne stron, wzmianki o egzekucji, orzeczenia Sądu dotyczące danych rejestrowych i kolejne zmiany powyższych danych, mogą być również wpisywane szczegóły częściowych upłat długu.

Zażalenia na postanowienia Sądu rejestrowego służą w ciągu 7 dni do Sądu Okręgowego a skarga kasacyjna od orzeczenia Sądu Okręgowego służy wówczas, jeżeli wartość przedmiotu sporu przewyższa 1.500 zł.

Rejestrowe **prawo zastawu wygasa** i zostanie z urzędu wykreślone po upływie czasokresu, na który zostało ustanowione, jednakże w każdym razie po upływie lat dziesięciu, jeżeli przed upływem powyższych terminów strony nie wniosą zgodnie o utrzymanie wpisu, albo jeżeli wierzyciel nie złoży na 2 tygodnie po upływie terminu zaświadczenie o wytoczeniu powództwa lub o wszczęciu postępowania mającego na celu realizację rejestrowego prawa zastawu.

Ponadto wykreśla się rejestrowe prawo zastawu na kwalifikowany (do protokółu lub uwierzytelniony przez notariusza)) wniosek uprawnionego, na wniosek dłużnika lub innej osoby zainteresowanej na podstawie orzeczenia sądowego, w razie publicznej sprzedaży maszyn lub przejęcie ich na własność przez wierzyciela.

Celem wszczęcia **postępowania mającego na celu realizację** swej wierzytelności, winien uprawniony z prawa zastawu zagrozić dłużnikowi pisemnie licytacyjną egzekucją roszczenia. Ma do tego prawo, jeżeli dłużnik zalega z zapłatą przynajmniej dwóch kolejnych rat wierzytelności (chyba że umowa stanowi inaczej). Następnie

może też wierzyciel stawić wniosek do komornika o odebranie posiadaczowi objętych zastawem przedmiotów, choćby znajdowały się we władaniu osoby trzeciej i o sprzedanie jej przez licytację publiczną. We wniosku takim należy uzasadnić swe prawa (określenie zaległych rat, terminy ich płatności i wysokość, dowód pisemnego zagrożenia dłużnika, wyciąg z rejestru i szacunek maszyn). Ponadto wniosek może zawierać żądanie odłączenia maszyn od nieruchomości, do której ewtl. zostały przytwierdzone (art. 3 — maszyny i aparaty nie stają się przynależnościami nieruchomości na czas trwania rejestrowego prawa zastawu).

W wyniku powyższego wniosku komornik podejmie właściwe czynności a przede wszystkim dokona odbioru maszyn, odda je pod dozór, wezwie dłużnika do zapłaty pretensji w przeciągu 2 tygodni pod rygorem licytacji i wyznacza termin licytacji. Suma szacunkowa podana przez wierzyciela przedmiotu stanowi cenę wywoławczą i minimalną pierwszej licytacji, a jeżeli licytacja wypadła bezskuteczną, **wierzyciel ma** w ciągu dni 30 od zawiadomienia o bezskuteczności licytacji **prawo żądać wyznaczenia licytacji dalszej** (bez ceny minimalnej) **lub przejąć** niesprzedane maszyny za ¾ ceny jej nabycia przez dłużnika, lub w cenie określonej przez biegłego, który zostanie powołany przez komornika.

Wierzyciel rejestrowy może wierzytelność swą zabezpieczoną zastawem zaliczyć na poczet ceny kupna o ile sam nabywa na licytacji lub przejmuje niesprzedane maszyny (art. 31).

Komornik z ceny uzyskanej ze sprzedaży pokryje koszty sprzedaży, a resztę złoży do depozytu sądowego, gdzie sąd dokona podziału uzyskanej kwoty, wypłacając wierzycielowi jego wierzytelność (ewtl. za okazaniem lub zwrotem odpowiednich dokumentów wzgl. dalszych zabezpieczeń) (art. 13).

Art. 11 stwarza obowiązek dla zwykłego wierzyciela stawiającego wniosek o sprzedaż w drodze licytacji publicznej maszyn i aparatów, by przedłożył **zaświadczenie sądu rejestrowego o nieobciążeniu** maszyn rejestrowym prawem zastawu. To samo dotyczy egzekucji dokonywanych w trybie administracyjnym lub postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych.

Pisma stwierdzające umowę zastawniczą, zawartą celem ustanowienia rejestrowego prawa zastawu oraz pisma stwierdzające przelew wierzytelności z jednoczesnym przelewem rejestrowego prawa zastawu (p. art. 7), zabezpieczającego tę wierzytelność, są **wolne od opłaty stemplowej** (art. 15).

Zresztą do realizacji rejestrowego prawa zastawu stosuje się przepisy o zaspokojeniu zastawu handlowego, odpowiednie przepisy kodeksu post. cyw., a szczególne przepisy dotyczące prowadzenia rejestru ogłosi w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości.

Ustawa powyższa weszła w życie z dniem 1 lipca 1939 roku.

(rł.)

Prawo o obligacjach.

Ogłoszone zostało prawo o obligacjach (Dz. U. Nr. 58/39, poz. 379), główne przepisy którego, bezpośrednio dotyczące przemysłu i handlu, są następujące:

Prawo emitowania obligacyj o wartości nominalnej, nie niższej od zł 100, przysługuje jedynie „krajowym" spółkom akcyjnym oprócz ubezpieczeniowych, posiadającym własny i nieuszczuplony kapitał zakładowy w wysokości przynajmniej jednego miliona złotych. Gwarectwa emitują obligacje po uzyskaniu zezwolenia Min. Skarbu.

Spółki, nie posiadające bilansu i rachunku zysków i strat za trzy pełne lata obrotowe, mogą emitować obligacje tylko za specjalnym zezwoleniem Ministra Skarbu, opartym na uznaniu ich znaczenia państwowego lub charakteru użyteczności publicznej.

Decyzja o emitowaniu obligacyj należy do walnego zgromadzenia spółki ,które uchwala wszystkie jej warunki i ewent. sposób zagwarantowania, jak również sposób zrealizowania czy to drogą publicznej subskrypcji, czy też zaofiarowania prywatnego.

Przed ulokowaniem pożyczki stan majątkowy i całokształt interesów przedsiębiorstwa oraz zabezpieczenia na rzecz właścicieli obligacyj powinny być na koszt spółki zbadane przez biegłych rewidentów, wyznaczonych w tym celu na prośbę spółki przez właściwy sąd rejestrowy z listy, ustalonej przez Izbę P.-H.

Opinię swoją, szczegółowo uzasadnioną, czy stan majątku i interesów spółki dają dostateczną rękojmię spłacania długu i procentów i czy zabezpieczenia pożyczki są wystarczające, biegli składają spółce i sądowi rejestrowemu. Zrealizowanie emisji może nastąpić tylko po złożeniu opinii w Sądzie, jednak nie później niż w ciągu sześciu miesięcy od dnia sporządzenia opinii.

Obligacje są zbywalne i zasadniczo są dopuszczone do obrotów na giełdach.

Mogą one być tak na okaziciela, jak i imienne. Przeniesienie obligacyj imiennych ma się odbywać przez pisemne oświadczenie bądź na obligacji, bądź w osobnym dokumencie i przez wręczenie obligacji. Stopa oprocentowania może być różna dla różnych okresów.

W razie likwidacji spółki lub przekształcenia na spółkę z ogr. odp. obligacje stają się natychmiast płatne. Jako stały organ reprezentacji i ochrony praw właścicieli obligacyj prawo wprowadza instytucję zgromadzenia właścicieli obligacyj, w którym mogą brać udział wszyscy właściciele obligacyj oprócz samej spółki emitującej oraz tych spółek, które posiadają przynajmniej 30% kapitału akcyjnego spółki emitującej.

Zgromadzenie na koszt spółki emitującej zwołuje jej zarząd z własnej inicjatywy lub stosownie do warunków emisji, a również na żądanie właścicieli nie mniej niż 1/20 ogólnej wartości obligacyj względnie pełnomocników, wybranych przez zgromadzenie właścicieli obligacyj.

Zgromadzenie jest ważne, jeżeli w nim biorą udział właściciele przynajmniej 1/3 ogólnej wartości nominalnej obligacji. Każde 100 zł wartości dają prawo do jednego głosu z tym jednak, że członkowie władz spółki i jej pracownicy udziału w głosowaniu nie biorą.

Przedmiotem uchwał zgromadzenia mogą być tylko sprawy, dotyczące praw właścicieli obligacyj wobec spółki emitującej i zobowiązań spółki wobec właścicieli, w szczególności sprawy obniżenia oprocentowania obligacyj, odroczenia lub przedłużenia terminu ich spłaty, zmiany zabezpieczeń i innych warunków emisji, wytoczenia powództwa przeciwko spółce emitującej lub człon-

kom jej władz, wybór i odwołanie jednego lub kilku pełnomocników wierzycieli.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, za wyjątkiem wyżej wymienionych spraw obniżenia oprocentowania, odroczenia terminu spłat i zmiany zabezpieczeń, gdzie jest wymagana kwalifikowana większość ¾ głosów oddanych oraz udział w zebraniu posiadaczy przynajmniej połowy ogólnej wartości nominalnej obligacji, a ponadto zatwierdzenie uchwały przez sąd okręgowy.

Uchwały o obniżeniu wysokości długu, o zrzeczeniu się zabezpieczeń oraz naruszające zasadę jednakowego traktowania wszystkich wierzycieli wymagają zgody wszystkich właścicieli obligacyj, względnie zgody wszystkich tych właścicieli, prawa których zostają uszczuplone.

Sąd okręgowy „odmówi" zatwierdzenia uchwał, powziętych wbrew przepisom prawa, jak również nawet zgodnych z prawem, o ile uchwała „godzi, wbrew dobrym obyczajom, w interesy właściciela obligacyj".

W tychże wypadkach uchwały w ciągu dwóch miesięcy od daty ich ogłoszenia w trybie, przewidzianym dla ogłoszeń spółek, mogą być w drodze powództwa zaskarżone przez osoby zainteresowane.

Pełnomocnik, wybrany do stałej obrony interesów właścicieli obligacyj, „zgłosi" swoje miejsce zamieszkania do rejestru handlowego celem wpisania pod numerem spółki emitującej i wówczas ma prawo żądać od władz spółki materiałów i danych, potrzebnych dla wykonywania jego obowiązków, uczestniczyć z głosem doradczym w walnym zgromadzeniu spółki oraz dokonywać potrzebnych czynności zachowawczych.

Wreszcie na rzecz właścicieli obligacyj może być ustanowione zabezpieczenie hipoteczne, bez imiennego oznaczenia wierzycieli.

Obroty z Polską podstawą dobrobytu Gdańska.

W ruchu portowym Wolnego Miasta Gdańska przewozy wodne śródlądowe odgrywają bardzo poważną rolę, wykazując stałą tendencję rozwojową. Na ogólną liczbę statków rzecznych, które weszły do Gdańska w roku 1931 w sumie 5.906, a w roku 1936 — 6.458, statki rzeczne z Polski stanowiły 3.113, a więc prawie 49 proc. całej liczby statków, przybyłych do portu gdańskiego. Wzrost ten był jeszcze silniejszy, jeśli się zważy, że w statystyce na rok 1936 nie uwzględniono statków, jakie wyszły z Wisły i jej dopływów wyżej Warszawy. Nośność statków wynosiła ogółem 680 miln. ton, z czego na statki z Polski przypada 402 miln. ton, jeżeli chodzi o rok 1931. Natomiast w 5 lat później notujemy już 795 miln. ton, z czego z samej Polski nadeszło 661 miln. ton.

Ciekawy jest również ruch statków w kierunku odwrotnym, t. j. z Gdańska do Polski. W r. 1936 wyszło 3.113 statków o nośności 660 miln. ton. Charakterystycznym jest, że równocześnie ze wzrostem obrotów z Polską nastąpił w obrotach gdańskich gwałtowny spadek udziału statków rzecznych z Prus Wschodnich. To samo zjawisko, lecz jeszcze silniej występujące obserwujemy w spadku udziału Prus Wschodnich w przyjęciu rzecznych statków z Gdańska. To wszystko razem charakteryzuje obecną sytuację zwłaszcza, gdy się zważy, że na odcinku stosunków Gdańska z Prusami Wschodnimi nie stosowano żadnych ograniczeń. Wskazuje to równocześnie niezbicie, w jakim kierunku w zakresie żeglugi rzecznej rozwija się port gdański. Rzeczna sieć Polski stanowi naturalny kierunek rozwoju obrotów rzecznych Gdańska, przysparzając mu wiele korzyści dla jego obrotów portowych.

Należy również zaznaczyć, że dużą rolę w żegludze rzecznej portu gdańskiego odgrywa przede wszystkim drewno, którego spław w r. 1937 reprezentował 138 miln. m. sześć. Ważną pozycję przywozu do portu stanowi także zboże i mąka.

Głównymi artykułami gdańskiego eksportu są towary tego rodzaju jak ryż, chemikalia, barwniki, kawa, wyroby drzewne, skóry, artykuły spożywcze, które pod względem frachtowym lepiej się opłacają od towarów masowych. Także i wywóz z Gdańska do Polski drogą rzeczną zwiększył się ze 123.637 ton w roku 1936 do 147.672 ton w r. 1937, co stanowi szczytowy poziom tego wywozu.

Gospodarka odpadkowa winna objąć gospodarstwa domowe.

W dniu 28 czerwca odbyło się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie zebranie Związkowej Komisji Specjalnej do Spraw Gospodarki odpadkowej. Na zebraniu tym sprawę handlu i zbiórki stłuczki szklanej omówił w swoim referacie przedstawiciel Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu p. Pantofliński, sprawy zaś dotyczące szmat — p. prezes Hertz z Izby Przem.-Handlowej w Łodzi (szmaty bawełniane i wełniane) oraz p. Dr Silberstein z Izby Przem. Handlowej we Lwowie, który zreferował sprawę szmat lnianych. Główną jednak uwagę zwrócono na konieczność zorganizowania zbiórki odpadków w gospodarstwach domowych, co jest sprawą szczególnie palącą. Gospodarstwa bowiem domowe stanowią bogate źródła surowców odpadkowych, których możliwości nie są nawet w drobnej części wykorzystane, mimo dającego się zauważyć w ostatnich czasach postępu i zwiększonej inicjatywy zarówno jednostkowej, jak zbiorowej podejmowanej coraz częściej w tym kierunku.

Niestety poczynania te nie mając należytego powiązania z właściwym aparatem handlowym nie tylko, że nie dają pożądanych rezultatów, ale co gorsza, dezorganizują nawet w pewnym stopniu rynek, narażając na szwank interesy czynników fachowych, a także w pewnych wypadkach zniechęcając społeczeństwo do zbiórki. Różnorodne koncepcje, zmierzające do udoskonalenia dotychczasowego systemu zbiórki, przeważnie nie są oparte na dokładnych badaniach fachowych i nie

uwzględniają szeregu momentów zasadniczych. Dlatego też koniecznością się staje odpowiednie opracowanie tego zagadnienia przez samorząd przemysłowo-handlowy, który winien rozpatrzyć wszelkie możliwości rozwiązania ważnego problemu odpadków w jego całokształcie.

W wyniku dyskusji postanowiono powierzyć Izbie Przemysłowo - Handlowej w Warszawie opracowanie konkretnego projektu zorganizowania systemu zbiórki odpadków w gospodarstwach domowych i szczegółowo przedyskutować ten projekt na następnym posiedzeniu Komisji. (GSI).

Skarb. - Finanse

Ocena zapisków.

W motywach wyroku z dn. 30 XI 1938 r. L. Rej. 1862/36 Najwyższy Trybunał Administracyjny wyjaśnił, że „brak dowodów na przychód daje wprawdzie władzy prawo ustalenia przychodu, z pominięciem ksiąg na zasadzie danych, jakimi rozporządza, nie wyklucza jednak ustalenia potrącalnych wydatków na zasadzie przedłożonych przez płatnika dowodów i popartych nimi zapisków i nie uzasadnia zastosowania norm średniej dochodowości".

W konkretnym przypadku przychód płatnika został przyjęty przez władzę skarbową w wysokości przez niego zeznanej, jakkolwiek prowadzone przez płatnika zapiski obejmowały jedynie dowody na wydatki, a nie obejmowały dowodów na przychody. Natomiast dochód podlegający opodatkowaniu został ustalony nie przy uwzględnieniu potrącalnych wydatków, wynikających z zapisków, lecz przy zastosowaniu norm średniej dochodowości.

W związku z powyższym NTA. orzekł, że obowiązkiem władzy skarbowej jest zbadać i ocenić, czy przedłożone przez skarżących zapiski i dowody mogą stanowić dostateczną podstawę do stwierdzenia potrącalnych względnie odliczalnych kosztów i wydatków; tylko negatywny wynik ustaleń może uzasadniać zastosowanie norm średniej dochodowości.

Koszty służbowe nie podlegające opodatkowaniu.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w motywach wyroku z dn. 23 XI 1938 r. L. Rej. 1005/37 ustalił, że do skonkretyzowania okoliczności, jaka część uposażenia służbowego pracowników (wojażerów) firmy została zużyta na pokrycie kosztów przy podróżach służbowych, może już dać pewną podstawę wymienienia okręgów, objeżdżanych przez poszczególnych wojażerów, ilość podróży, oraz ilość dni pobytu poza miejscem zamieszkania, co przy powszechnej znajomości cen biletów kolejowych, opłat bagażowych i kosztów dorożek daje władzy skarbowej możność sprawdzenia zasadności danych, przytoczonych przez stronę.

Zysk z różnic kursowych osiągnięty na zobowiązaniach towarowych podlega opodatkowaniu.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w motywach wyroku z dn. 4 XI 1938 r. L. Rej. 4919/37 stanął na stanowisku, iż wykazane księgami zyski przedsiębiorstwa handlowego (osoby fizycznej) na różnicach kursowych (na skutek zniżki kursu obcej waluty), osiągnięte przy zobowiązaniach w obcej walucie za nabyte na kredyt towary, stanowią dochód podlegający opodatkowaniu w myśl postanowień ustawy o podatku dochodowym, jakkolwiek zobowiązania te w dniu bilansowym nie były jeszcze spłacone.

Jednocześnie NTA. stwierdził, że: 1) nie jest uzasadnione zapatrywanie, jakoby wykazane w księgach zyski stanowiły jedynie spodziewany przychód przyszły, 2) zobowiązania w obcych walutach winny być wycenione dla celów bilansowych według swej rzeczywistej wartości w dacie bilansu, 3) na skutek zniżki kursu obcej waluty następuje zmniejszenie się zobowiązań — w przypadku nabycia towarów zagranicznych — co znaleźć musi wyraz w bilansie.

Ponadto NTA. wyjaśnia, że dla wykazania zysku przy odnośnej tranzakcji nie jest konieczne, aby z jednej strony sam dług został zapłacony, a z drugiej strony, aby pokrywający go towar został sprzedany. Według bowiem przepisów wykonawczych do ustawy o podatku dochodowym przy ustalaniu dochodu z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, prowadzących księgi handlowych, należy się kierować wyłącznie zasadami buchalterii tj. brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć na korzyść płatnika, oraz takie kwoty, które zostały już zarachowane, chociaż ich w rzeczywistości jeszcze nie poniesiono, o ile odnoszą się do danego roku operacyjnego.

Uzasadnienie orzeczenia władzy odwoławczej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w motywach wyroku z dnia 28 IX 1938 r. L. Rej. 5957/36, ustalił następujące zasady prawne:

Podanie do wiadomości płatnika w orzeczeniu władzy odwoławczej jedynie konkluzji z przesłuchania zaofiarowanego przez płatnika świadka w formie ogólnikowej, mianowicie, że zarzuty odwołania nie zostały udowodnione, nie stanowi dostatecznego rozprawienia się z zaofiarowanym środkiem dowodowym; takie postępowanie władzy skarbowej należy zatem uznać za wadliwe.

Pominięcie w motywach orzeczenia władzy odwoławczej zawartego w odwołaniu płatnika żądania przesłuchania biegłych pod przysięgą — stanowi istotną wadliwość postępowania. Z postępowania bowiem art. 67 ordynacji podatkowej jasno wypływa, że płatnikowi służy takie same prawo jak i władzy, żądania przesłuchania biegłych pod przysięgą. (Wyr. NTA. z dnia 2 IX 1938 r. L. Rej. 1016/37).

Kategoria świadectwa handlowego dla oddziałów sprzedaży wyrobów przedsiębiorstwa przemysłowego.

Do jednej z fabryk obuwia zwrócił się odnośny Urząd Skarbowy z żądaniem dopłaty różnicy między kat. I a II handlową świadectwa przemysłowego za lata 1934, 1935 i 1936 wykupywanego dla oddziału sprze-

daży, znajdującego się w innej miejscowości niż zakład przemysłowy. Na pytanie zainteresowanej firmy w tej sprawie Związek, do którego ona należy, udzielił jej następujących wskazówek: :

„1. Jeżeli WPanowie nie mieli gdzie indziej poza siedzibą ich zakładu przemysłowego oddziału hurtowej sprzedaży Ich wyrobów, to w takim wypadku można się powołać, że wobec tego oddział sprzedaży w .... był jedynym zakładem hurtowej sprzedaży wyrobów WPanów poza siedzibą zakładu przemysłowego WPanów, że wobec tego oddział ten nie był w ogóle obowiązany do wykupywania jakiegokolwiek świadectwa handlowego, ponieważ w myśl art. 14 ustawy o państwowym podatku przemysłowym w brzmieniu z przed 1 stycznia 1937 r. nie był to osobny zakład handlowy.

2. Jeżeli natomiast WPanowie mieli gdzie indziej zakład hurtowej sprzedaży wyrobów WPanów poza siedzibą Ich zakładu przemysłowego, przy czym w ogóle wątpliwym wydaje się nam kryterium „hurtowości" w wypadku zakładania oddziałów sprzedaży w danych ośrodkach — o ile się orientujemy — mających sprawnie obsługiwać przede wszystkim kupców detalistów danych ośrodków, to w takim wypadku należałoby się zasłaniać tym, że dany oddział zaopatrywał w przeważającej mierze wzgl. wyłącznie detalistów (drobnych kupców) i sprzedawał obuwie w mniejszych ilościach, a nie partiami, że zatem w myśl taryfy stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o p. p. p. wystarczała kat. II handlowa dla danego oddziału (tzw. podatkowo „półhurt"). Z listu WPanów do nas wynika, że przeważały ilościowo transakcje w mniejszych ilościach.

3. Jeżeli odnośny Urząd Skarbowy nie przyjął pierwszego wzgl. drugiego wyjaśnienia, należałoby odnieść się do Izby Skarbowej w ...., tłumacząc brak podstaw wymiaru I kat. handlowej dla danego oddziału.

Nie jest wykluczone, że w takim wypadku Izba Skarbowa w .... zwróci się do Izby Przemysłowo-Handlowej w .... o ustalenie definicji „większej ilości (partii)" obuwia gumowego.

Normalnie w takich wypadkach zapytywana Izba Przemysłowo-Handlowa zwraca się do Związku Izb.

Przyjmowanie interesentów przez urzędy skarbowe.

Podajemy treść okólnika Izby Skarbowej w Poznaniu (Nr. 40/39) z 5 VI 1939, skierowanego do wszystkich Urzędów Skarbowych w okręgu Izby Skarbowej w Poznaniu.

Izba Skarbowa stwierdziła, że Urzędy Skarbowe nie przywiązują należytej wagi do szybkiego i sprawnego załatwiania interesentów. Szczególnie daje się to zauważyć w związku z przeprowadzanym postępowaniem wyjaśniającym; często bowiem zachodzą przypadki wzywania do stawienia się w urzędzie skarbowym w jednym dniu zbyt dużej ilości płatników, co pociąga za sobą konieczność długiego, nieraz kilkugodzinnego, wyczekiwania na przyjęcie przez urzędnika. Tego rodzaju praktyka naraża płatników na znaczną stratę czasu, co stanowi słuszny powód do niezadowolenia i zarzutów, kierowanych pod adresem władz skarbowych, a ponadto zniechęca płatników do osobistego kontaktu z urzędami skarbowymi, który w interesie obu stron powinien mieć jak najszersze zastosowanie.

Dlatego też, aby zapobiec omawianym niedomaganiom — Izba Skarbowa poleca zorganizować na przyszłość przyjmowanie płatników w sposób umożliwiający jak najszybsze załatwienie każdego zgłaszającego się interesenta.

W tym celu, o ile zachodzi potrzeba wzywania do urzędu skarbowego większej ilości płatników, należy w wezwaniach wymieniać, oprócz dnia, również godzinę stawienila się w przędzie oraz przestrzegać, aby na określony termin była wzywana tylko taka ilość osób, jaka w tym czasie istotnie może być załatwiona.

Zgłaszających się należy przyjmować według kolejności godzin, wyznaczonych dla nich w wezwaniach, a do samego przesłuchiwania należy wyznaczyć odpowiednią, w zależności od potrzeb, ilość urzędników. Do miejscowości, położonych poza miejscem siedziby urzędu skarbowego, w których zamieszkują większe ilości płatników danej kategorii, należy w miarę możności delegować urzędników celem przesłuchania wezwanych na miejscu (w lokalu Zarządu Miejskiego, Zarządu Gminnego itp.). Miejsce stawiennictwa w takich przypadkach powinno być oczywiście dokładnie wskazane w wezwaniu.

W końcu zaznacza się, iż przesłuchiwanie płatników, wezwanych przez urząd, nie powinno opóźniać przyjmowania i załatwiania interesantów, zgłaszających się w innych sprawach.

Naczelnik Wydziału II
(—) Dr A. Szymonowicz.

Sprawy socjalne.

Odpowiedzialność pracodawcy za niezgłoszenie pracownika do ubezpieczenia.

Na tle przepisów art. 232 ustawy o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396 z 1933 r.) normujących odpowiedzialność finansową pracodawcy wobec ubezpieczonego lub członków jego rodziny za szkody wynikłe z powodu utracenia przez nich praw do świadczeń naskutek niezgłoszenia przez pracodawcę pracownika do ubezpieczenia lub też z powodu nieuiszczania należnych składek, Sąd Najwyższy Izba Cywilna w orzeczeniu z dnia 17. XI. 1938 r. L. C. II 688/38, orzekł, iż:

„Pracownik o tyle tylko może dochodzić od pracodawcy odszkodowania z powodu utraconych świadczeń, udzielanych przez ubezpieczalnie społeczne z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby, o ile po zachorowaniu zgłosił się w ubezpieczalni, a ta odmówiła mu pomocy, jako nie ubezpieczonemu; zgłoszenie się jednak u lekarza ubezpieczalni i odmowa z jego strony nie są równoznaczne ze zgłoszeniem się w ubezpieczalni i jej odmową".

Zastrzeżenie rozwiązania umowy każdej chwili.

W umowie o pracę zastrzeżono, że pracodawca może każdej chwili rozwiązać umowę o dozór jednego ze swoich domów. Zastrzeżenie takie jest sprzeczne z ustawą, wiążącą bezwzględnie (art. 571, 469 § 5 kod. zob.) i dlatego jest nieważne, co nie odbiera jednak mocy prawnej innym postanowieniom umowy o dozór (art. 56 § 2 kod. zob.). Wobec tego pracodawca nie ma prawa rozwiązać tej umowy bez wypowiedzenia lub bez ważnej przyczyny do bezzwłocznego rozwiązania. Natomiast wolno stronom rozwiązać kiedykolwiek stosunek pracy w całości lub w części tak bez wypowiedzenia jak i bez ważnej przyczyny, jeżeli to nastąpi za zgodnym porozumieniem, gdyż w takim razie nie zachodzi samowola lub wina wymagana przy stosowaniu art. 471 kod. zob. (Orz. S. N. 2. XI. 1937, C. II, 589/37, Zb. Urz. 1938, poz. 288).

Handel zagraniczny.

Możliwości eksportowe.

Bliższe informacje w poniższych sprawach uzyskać mogą zainteresowani eksporterzy w Państwowym Instytucie Eksportowym. Przy zgłoszeniu należy powołać się na odnośny numer. Firmy, które nie pozostawały dotychczas w bliższym kontakcie z Instytutem, winny nadesłać jednocześnie swe referencje.

Drobna konfekcja i galanteria. Firma belgijska poszukuje zastępstwa w tego rodzaju artykułach dla zakładów hurtowych wszelkich nowości konfekcyjnych. P/15760/64/M.

Tkaniny krawatowe. Firma urugwajska pragnie otrzymać zastępstwo polskich fabryk różnych tkanin, w szczególności zaś tkanin krawatowych. P/16748/95/M.

Odzież. Firma angielska pragnie zakupywać w Polsce odzież damską i dziecinną, sprowadzaną dotychczas z Austrii i Niemiec. P/17777/64/M.

Podszewkowe materiały. Holenderska firma agenturowa interesuje się importem z Polski materiałów na podszewki, z t. zw. sierści wielbłądziej itp. P/17925/46/M.

Płótno. Firma indo-holenderska, zajmująca się dostawami wojskowymi, interesuje się możliwością importu z Polski 15.000 kg ligniny bielonej, nieprasowanej, w paczkach po 5 kg netto, w mocnych belach 50-kilogramowych, owiniętych jutą oraz 3.000 metrów brązowego płótna szpitalnego. P/17941/46/M.

Sznury. Firma londyńska zapytuje o sznury do suszenia odzieży na eksport do USA. P/18052/64/M.

Plandeki itp. Na rynku szwedzkim istnieją możliwości zbytu dla tkanin plandekowych, namiotów itp. P/17962/46/M.

Nauszniki. Firma strasburska poszukuje zastępstwa firmy polskiej, eksportującej nauszniki na zimę, wykonane z flaneli lub aksamitu, z metalową taśmą na głowie. P/17998/64/M.

Tkaniny. Firma angielska poszukuje zastępstwa fabryk polskich, pragnących eksportować do Anglii tkaniny wełniane ubraniowe męskie i damskie oraz tanie tkaniny czesankowe; tkaniny bawełniane drukowane i z jedwabiu sztucznego oraz gotową tanią bieliznę damską. P/18219/46/M.

Tkaniny. Firma johannesburska poszukuje zastępstwa na Afrykę Południową w tkaninach wełnianych ubraniowych od najtańszych do średnich gatunków, w tkaninach z jedwabiu sztucznego na suknie damskie oraz w adamaszkach bawełnianych. Również interesuje się fantazyjnymi tweed'ami. P/18306/46/M.

Skóry. Firma angielska poszukuje kontaktów z firmami polskimi, produkującymi chromowe skóry cielęce. P/18328/58/M.

Odpadki wełniane. Fabryka belgijska poszukuje dostawców kłaczków wełnianych, pozostających przy drapaniu tkanin, do wyściełania materaców. P/18329/46/M.

Pompony. Firma kanadyjska zapytuje o możność sprowadzania z Polski pomponów do obuwia z jedwabiu sztucznego. P/18332/64/M.

Wyroby lniane. Firma meksykańska prosi o oferty z pełną kolekcją wzorów wyrobów lnianych wraz z cennikiem cif Veracruz. P/18521/46/M.

Przędza. Firma palestyńska pragnie importować z Polski w charakterze odbiorcy lub agenta przędzę wełnianą i bawełnianą. P/18451/4.E./M.

Przedstawicielstwo. Firma brazylijska obejmie reprezentację firm polskich mogących dostarczać barwniki do drukowania i farbowania wyrobów tekstylnych. P/14782/47/ID.

Różne. Firma indyjska interesuje się importem syntetycznej kamfory, farb anilinowych, kleju kostnego i innych chemikalij. P/17902/47/ID.

Mączka kostna. Firma angielska interesuje się importem mączki kostnej do produkcji nawozów. P/17791/66/ID.

Wapno wiedeńskie i trójchloroetylen. Firma szwedzka nawiąże kontakt z eksporterami. P/18065/65/ID.

Mączka kostna i superfosfaty. Firma z Capetown interesuje się importem powyższych artykułów. P/17964/66/ID.

Mączka kostna. Firma z Unii Płd.-Afr. interesuje się importem powyższego artykułu. P/17965/66/ID.

Czarki fajansowe („boles"). Istnieją możliwości zbytu w Maroku. P/18197/65/ID.

Chemikalia fotograficzne, ekstrakty owocowe i barwniki do fabrykacji napojów orzeźwiających. Firma z Indyj Holenderskich interesuje się importem powyższych artykułów. P/18224/61/ID.

Różne. Firma egipska pragnie objąć reprezentację polskich firm z zakresu nast. artykułów: krochmalu, naczyń emaliowanych, artykułów włókienniczych, wyrobów metalowych i konserw. E/15126/95/H.

Różne. Firma agenturowa turecka interesuje się importem z Polski artyk. włókienniczych, wyrobów żelaznych, elektrotechnicznych i chemicznych. E/16543/95/H.

Spinki. Firma szwajcarska poszukuje dostawców spinek metalowych, z prasowanego papieru względnie gumy. 16673/64 sz.

Artykuły religijne. Firma portugalska poszukuje dostawców art. religijnych. 1180/59 sz.

Artykuły religijne. Firma belgijska poszukuje dostawców art. religijnych. 12588/59 sz.

Guziki. Firma belgijska poszukuje przedstawicielstwa polskiej fabryki guzików z galalitu, metalu, szkła, drzewa. Korespondować można w języku polskim. 17531/64 sz.

Targi i Wystawy.

Zniżki kolejowe na XIX Międzynarodowe Targi Wschodnie.

Ministerstwo Komunikacji przyznało uczestnikom (wystawcom i zwiedzającym) tegorocznych XIX Międzynarodowych Targów Wschodnich we Lwowie, w czasie od 2—12 września br. zniżkę kolejową w drodze powrotnej w wysokości 75%, przy czym termin ważności karty uczestnictwa ustalono na czas od 31 sierpnia do 14 września br. Karty uczestnictwa wydane staraniem Ligi Popierania Turystyki na większych stacjach kolejowych oraz w biurach podróży „Orbis“, „Wagons Lits Cook“ i „Francopol“.

Różne.

Hałas przeszkadza w pracy.

Zgrzyty i hałasy maszyn do pisania i rachowania nagromadzonych i pracujących jednocześnie na wspólnych salach biurowych doprowadzają szybko do znużenia przy pracach, wymagających uwagi i dokładności.

Wydajność pracy najbieglejszych maszynistek zmniejsza się przy pracy w hałasie o 5%, natomiast wydajność innych osób zatrudnionych nie przy maszynach spada znacznie wyraźniej — nawet o 30%. Polepszenie warunków pracy, mianowicie ściszenie hałasu o 15% dało w wyniku odzyskanie 5% wydajności maszynistek, ponadto ujawniło inną ważną okoliczność — oto zużycie energii przy pisaniu na maszynach we względnej ciszy było o 25% mniejsze. Wyniki te mówią same za siebie! Widzimy, że sprawa zwalczania hałasu wiąże się nie tylko z zagadnieniem wydajności, lecz także ze sprawą kultury pracy w najszerszym znaczeniu: człowiek „wyssany“ nieprodukcyjnie z energii w czasie godzin pracy nie może już dać z siebie — poza pracą zarobkową — tego nakładu energii, którego od niego społeczeństwo najsłuszniej wymaga.

Reorganizacja departamentu przemysłowego w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Zgodnie z zarządzeniem Pana Ministra z dnia 6 lipca br., Departament Przemysłu i Rzemiosła w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, został zreorganizowany w ten sposób, że zamiast istniejących dotychczas trzech wydziałów i jednego referatu samodzielnego, utworzonych zostało pięć wydziałów a mianowicie: Administracji Przemysłowej (dotychczasowy zakres pracy), Rzemiosła (dotychczasowy zakres pracy), Przemysłu Przetwórczego I (obejmuje przemysły: metalowo-przetwórczy, motoryzacyjny, elektrotechniczny, mineralny, budowlany, drzewny i różny), Przemysłu Przetwórczego II (obejmuje przemysły: chemiczny, papierniczy, tłuszczowy, włókienniczy, spożywczy, garbarski i futrzarski) oraz Ogólny (obejmuje sprawy, dotyczące polityki celnej, podatkowej i socjalnej oraz sprawy, dotyczące: karteli i cen, eksportowe i ogólno-gospodarcze w dziedzinie przemysłu przetwórczego).

Jak wiadomo, dyrektorem Departamentu Przemysłu i Rzemiosła jest inż. Zygmunt Łojko, a zastępcą dyrektora Departamentu p. Stefan Konopski. Natomiast wydziałami kierują: Administracji Przemysłowej nacz. Sągajłło, Rzemiosła — nacz. Sowiński, Przemysłu Przetwórczego I inspektor Morawski, Przemysłu Przetwórczego II radca Tichy, Ogólnym — radca Frankowski.

Nowa produkcja.

Huta miedzi pod Sandomierzem.

Jedno z towarzystw Importu surowców projektuje wybudowanie w Centralnym Okręgu Przemysłowym huty miedzi. Koszty planowanej budowy obliczone są na ok. 10 miln. złotych, koszty zaś uruchomienia wyniosą prawdopodobnie drugie tyle.

Nowa huta postawiona będzie w okolicach Sandomierza, w których warunki naturalne najlepiej odpowiadają tego rodzaju produkcji, przy czym za wyborem tego miejsca przemawia jeszcze rodzajowe zgrupowanie przemysłu, już dzisiaj stwarzające dogodne warunki dla zbytu. (GSI).

Wydawnictwa.

B. POLKOWSKI: Handel zagraniczny Polski w r. 1938 i udział w nim portów Gdyni i Gdańska. Gdynia 1939. Nakładem Izby P.-H., str. 67.

Broszura zawiera materiały statystyczne w ujęciu ogólno-analitycznym, ilustrując obroty handlu zagranicznego Polski w roku 1938 z przytoczeniem danych porównawczych z roku 1934, jako roku największej depresji w naszych obrotach towarowych z zagranicą.

Takie ujęcie tematu daje możność zorientowania się w postępach, jakie od tego czasu nastąpiły, oraz zdania sobie sprawy z kierunków, w jakich handel zagraniczny Polski się rozwija, i wreszcie wyciągnięcia z wykazanych przeobrażeń odpowiednich wniosków.

Powyższa praca nie jest pomyślana jako studium zjawisk gospodarczych, lecz może dać podstawę do tych studiów, gdyż wiernie odtwarza rzeczywisty stan rzeczy w postaci materiałów liczbowych, a te ze swej strony służą również dla wyciągnięcia wniosków natury praktycznej.

ZBIGNIEW KLARNER: Ulgi przemysłowe w COP. — Wydawnictwo Nr. 40 Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych Warszawa, 1939 r. Str. 97. Cena zł 2.50.

Na treść broszury Zb. Klarnera składają się następujące działy: Zakres ulg i osoby uprawnione do ich uzyskania. Rodzaje przemysłów i rzemiosł korzystających z ulg. Warunki uzyskania ulg. Ulgi w podatku dochodowym, opłatach stemplowych (zawiązanie spółki, powiększenie kapitału zakładowego, nabycie nieruchomości) i podatku od nieruchomości. Przywileje gospodarcze. Postępowanie. Ulgi przemysłowe dla całego obszaru Państwa, obowiązujące w COP. Ulgi dla poszukiwaczy wiertnictwa naftowego oraz nabywców akcji i udziałów.

Broszura ujęta w sposób jasny i przystępny wraz z mapką COP'u i szczegółowym skorowidzem ułatwi w dużej mierze zainteresowanym orientację w ulgach obowiązujących na terenie COP'u.

Broszurę można nabyć: w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych, Warszawa, ul. Marszałkowska 140 oraz w Oddziale COP. Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, Sandomierz, ul. Żeromskiego 11.

Mały Rocznik Statystyczny 1939.

Główny Urząd Statystyczny wydał ostatnio, wzorem lat ubiegłych, Mały Rocznik za r. 1939. Rocznik nieco obszerniejszy od poprzednich, posiada ustaloną wartość i jest niezbędną lekturą przy studium procesów gospodarczych kraju.

Czekolady, cukry i kakao

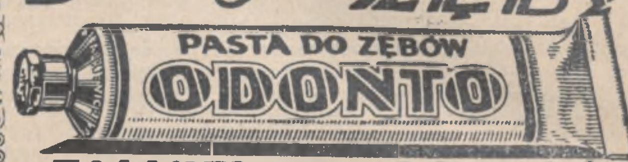
Sp. Akc.

„GOPLANA"

w Poznaniu

słyną ze swej dobroci i dostępnych cen!

ŚNIEŻNO BIAŁE ZĘBY

FALKIEWICZ-POZNAŃ

Fabryka Perfumji Kosmetyków zał. 1911 r. w Paryżu

Drawska Odlewnia Żelaza i Fabryka Maszyn

INŻYNIER LUDWIK KEMBLIŃSKI i S-KA

DOSTARCZA:

1. łańcuchy transportowe, przegubowe systemu Ewart'a i sworzniowe,
2. żeliwo ciągliwe (t. zw. kowalne, lanokute) o białym rdzeniu (europejskie) i o czarnym rdzeniu (amerykańskie) o wysokich właściwościach wytrzymałościowych, wydłużenionych i obróbczych. Zastosowanie przy częściach do samochodów osobowych, ciężarowych, motocykli; dla wagonów, parowozów. armatury o wysokim ciśnieniu i t. p.

Drawski Młyn, (Woj. Pozn.)

PIĘKNA CERA decyduje o urodzie UŻYWAJ KREMU Pea

R. Barcikowski S. A. - Poznań

Cegielnia Parowa

WITASZYCE

stacja, poczta i telegr.: Witaszyce

dostarcza na dogodnych warunkach:

dachówki (karpiówki), dreny od „1½ do 9", cegłę maszynową, tonówkę, dziurawkę, sufitówkę i kominówkę

Produkcja łączna 12.000.000 r.

Redakcja i Administracja: Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1 — Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.
Zakład i miejsce odbicia: Drukarnia Wydawnicza Fr. Krajna Spółka z o. o., Poznań, Strzałowa 2a.